

VBM 661 VERİ GÖRSELLEŐTİRMESİ

ARA SINAV RAPORU

Roman Emperors Veri Setinin Analizi

Ogün řerif Onargan

N22137400

1. Giriş

Roma şehri dönemin bilinen dünyasının neredeyse tamamına hükmeden devasa bir imparatorluk kurdu. Tahmin edileceği üzere, bu kadar büyük bir organizasyon beraberinde yıllar süren savaşları, güç çatışmalarını ve entrikaları beraberinde getirmiştir. Tarih ise her zaman bu süreçlerin sonunda hayatta kalanların isimlerini ön plana çıkartır. Bu raporda Roma İmparatorluğu'nun yönetim biçimi ve 3. Yüzyıl krizinin dönemin hükümdarlarını nasıl etkilediği incelenecektir.

2. Veri Seti

#	Sütun Adı	Veri Tipi	Açıklama
0	Index	Ordinal	Kronolojik olarak imparatorların sırası
1	Name	Kategorik	İsimleri
2	Name_full	Kategorik	Latince ünvanlarını içeren isimleri
3	Birth	Ordinal	Doğum tarihleri
4	Death	Ordinal	Ölüm tarihleri
5	Birth_cty	Kategorik	Doğdukları şehirler
6	Birth_prv	Kategorik	Doğdukları şehirlerin ait olduğu bölgeler
7	Rise	Kategorik	İmparator olma şekilleri
8	Reign_start	Ordinal	Hükümdarlık başlangıç tarihi
9	Reign_end	Ordinal	Hükümdarlık bitiş tarihi
10	Cause	Kategorik	Hükümdarlık bitiş sebebi
11	Killer	Kategorik	Öldüren kişi veya sebep
12	Dynasty	Kategorik	Üyesi olduğu aile
13	Era	Ordinal	Hükümdarlığı döneminin ait olduğu çağ
14	Notes	Kategorik	Veri satırı hakkında notlar (tahmini girilen değerler)
15	Verify_who	Kategorik	Veriyi kimin girdiği
Türetilen Sütunlar			
16	Birth_deltaT	Nümerik	Orjinal veri setindeki tarih bilgileri string türündedir. Bütün tarih verileri Pd.datetime metodunun çalışma sınırlarının dışında kalmaktadır. Bu sebeple tarih verilerinin milada göre gün bazında zaman değişimleri hesaplanmıştır. Reign_length sütunu için yıl bazında hesaplama yapılmıştır.
17	Death_deltaT	Nümerik	
18	Reign_start_deltaT	Nümerik	
19	Reign_end_deltaT	Nümerik	
20	Reign_length	Nümerik	

3. Kod

Bu rapordaki grafiklerin oluşturulduğu kod bloklarına aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz.

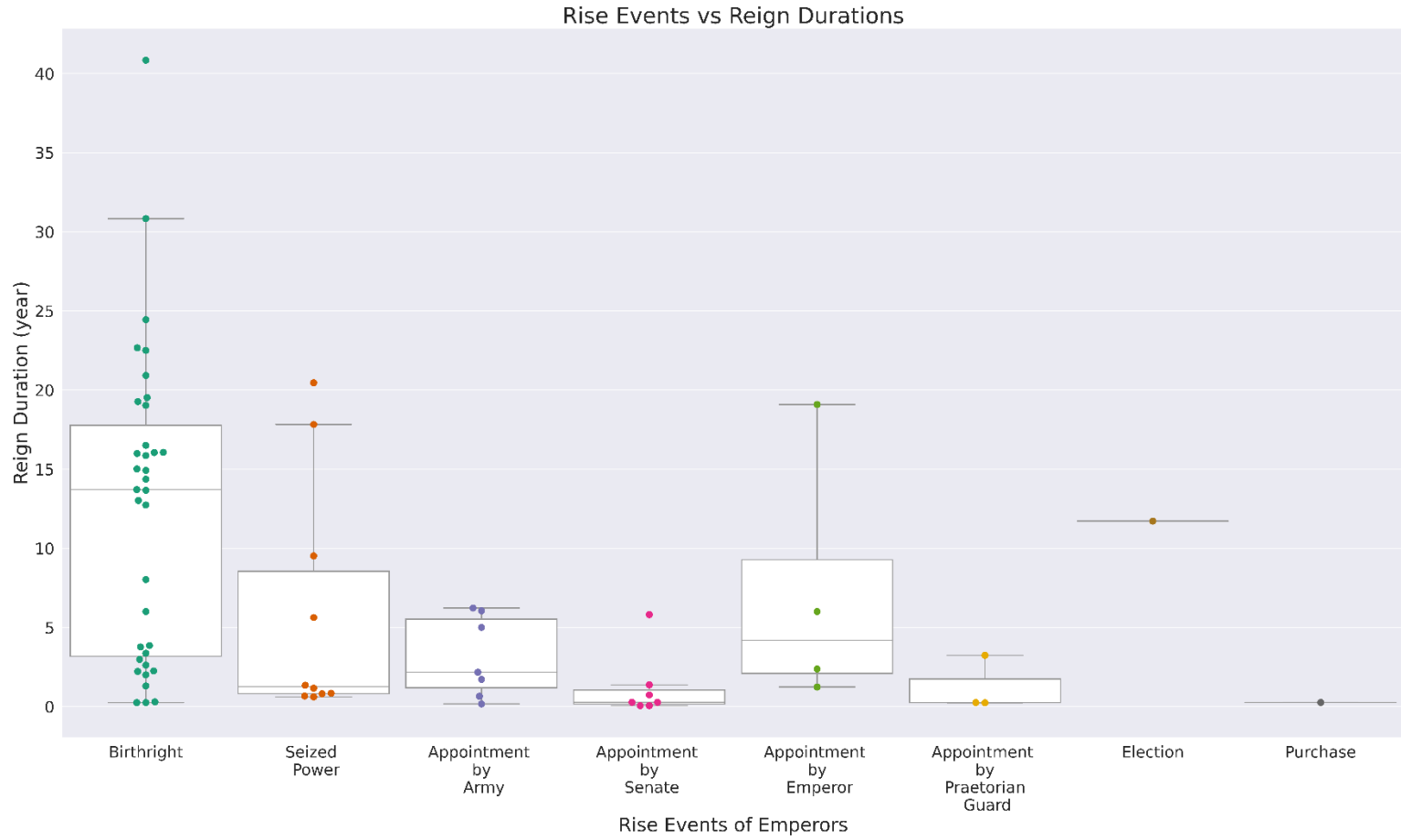
https://colab.research.google.com/drive/14ej6-bYkckmP2QNX5FqJcLLnh3_gvk5a?usp=sharing

4. Sorular

Antik Roma MÖ. 509 – MÖ. 27 yılları arasında cumhuriyet ile yönetilen bir devlet iken Gaius Octavius olarak da bilinen Caesar Augustus hükümdarlığı döneminde yönetim biçimi imparatorluk olarak değişmiş ve Roma İmparatorluğu olarak Akdeniz'in neredeyse tamamına hükmetmiştir.

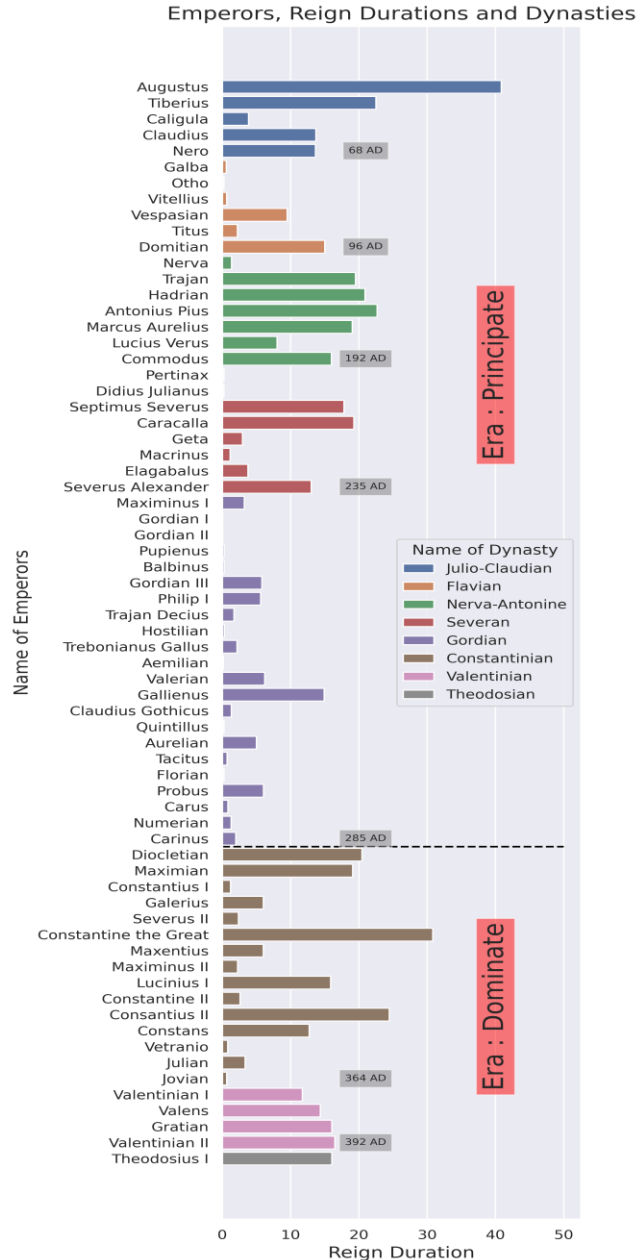
Senatonun yetkilerinin kısıtlanması ile başlayan cumhuriyet döneminde toplum patriciler (varlıklı kesim) ve plebler (halk) olarak ikiye ayrıldı ve bu toplum patricilerin seçtiği senato ile yönetilmekteydi. İmparatorlukta ise güçlerin tek bir hükümdarda toplanması söz konusudur.

Soru 1: İmparator olmanın yolları nelerdi?

Figür (1): Tahta Çıkış Şekli – Saltanat Süresi

Bulgular (1): Hükümdarların büyük bir kısmı veraset ile tahta çıkmışlardır. Ayrıca birkaç istisnai hükümdar dışında hepsinin uzun süre hükümdarlıklarını devam ettirebilmek için veraset ile tahta çıkmaları gerekmektedir. İstisnai durumlarda ise gücü ellerinde toplayan adayların bir önceki hükümdarı devirmeleri ya da bir önceki hükümdar tarafından tahta çıkartılmaları gerekmektedir. Ordu ve senato gibi kurumlar tarafından tahta çıkartılan hükümdarların ise hükümdarlıkları pek uzun sürmemiştir.

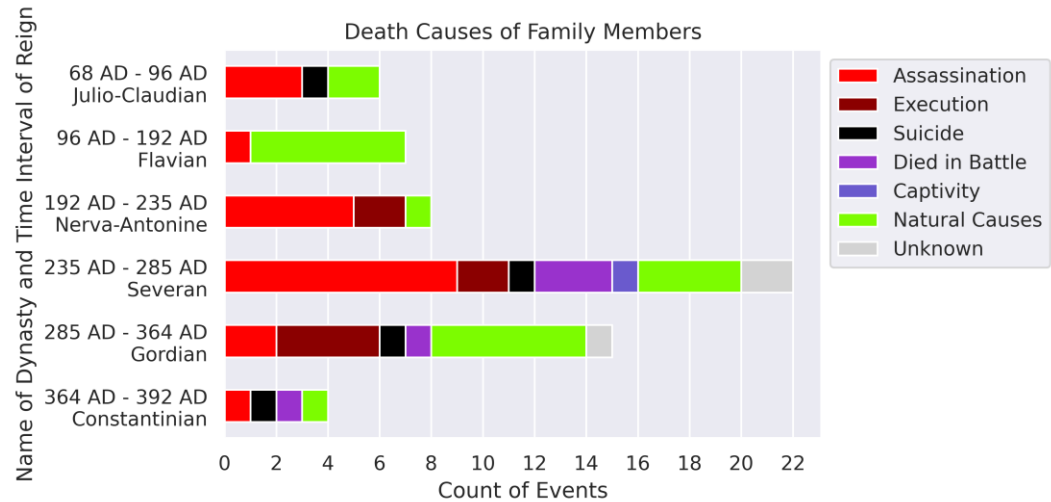
Figür (2): Tahtta Kalma Süresi – İmparator İsimleri

Benzer veraset şekilleri tarihteki birçok devlette gözlemlenmektedir. Kalıtsal monarşi olarak adlandırılan bu yönetim biçiminde veraset kan bağı ile sağlanmaktadır.

Soru 2: Roma İmparatorluğu da kalıtsal monarşi ile mi yönetiliyordu?

Bulgular (2): Dönem dönem belirli aileler iktidarı ele geçirmiş ve hükümdarlar bu ailelerin üyelerinden olmuştur. Ayrıca hükmeden ailenin değiştiği dönemlerde hükümdarlar tahtlarını uzun süre koruyamamışlardır. Genele bakıldığında güç dengesinin bozulduğu bu dönemlerde denge tekrar sağlanıncaya kadar iç karışıkların olduğunu çıkarımı yapılabilir. Gordian ailesinin döneminde ise diğer hanedan ailelerinin dönemlerine göre daha sık ve daha kısa hükümdar süreleri gözlemlenmektedir. Gordian ailesinden sonraki Constantinian ailesinin döneminde ise önceki değişim dönemlerinin aksine taht kavgaları gözlemlenmemiş ve daha istikrarlı imparatorlar hüküm sürmüştür. Ayrıca bu dönem imparatorluk için Principate çağını kapatıp Dominate çağını başlatmıştır.

Soru 3: Ailelerin dönemlerinde tahttan iniş şekilleri nasıl farklılık göstermiştir?

Figür (4): Ailelere göre Tahttan İndirilme Şekli ve Sayısı

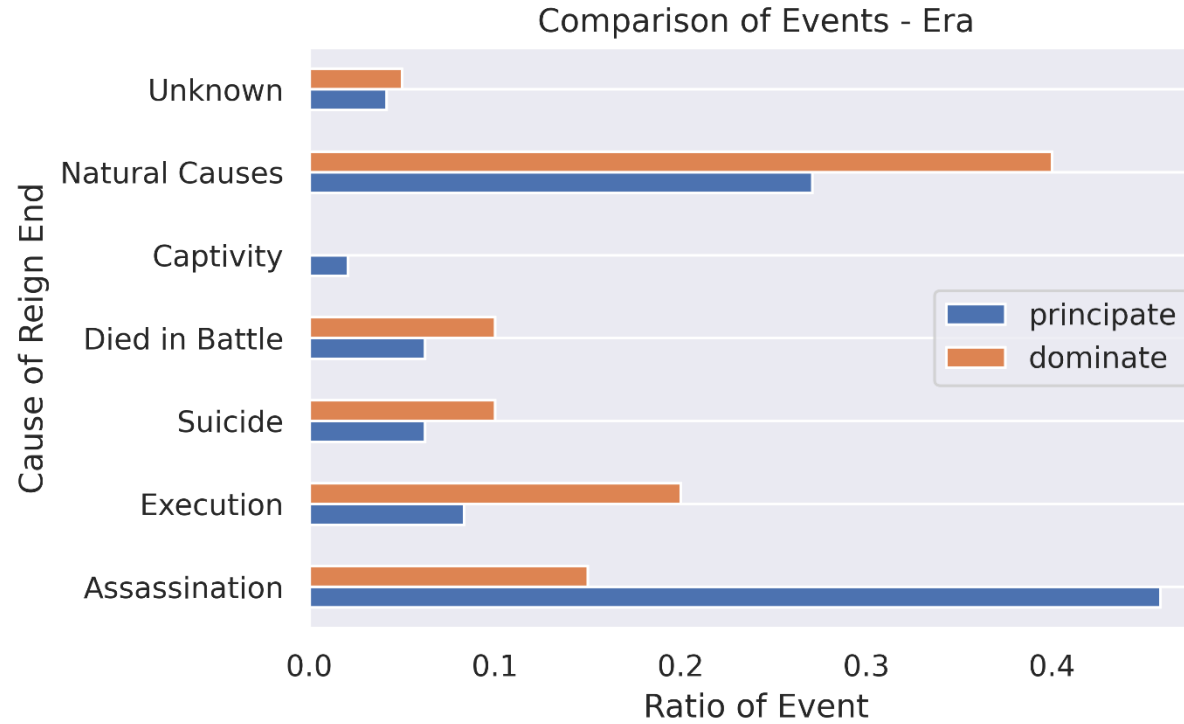
Bulgular (3): İç karışıklıklar sonucu meydana gelebilecek suikast ve idamdan dolayı gerçekleşen tahttan inme sebepleri Gordian ailesi döneminde tahttan iniş sebeplerin yarısını oluşturmaktadır. Ayrıca toplam hükümdar değişikliği sayısı diğer dönemlere göre daha kısa sürede ve daha çok gerçekleşmiştir.

Tarihe '3. Yüzyıl Krizi' olarak kazınan bu dönem AD 235-284 yılları arasını kapsamaktadır. Kriz dönemi Severus Alexander'ın kendi askerleri tarafından öldürülmesi ile başlamış ve Diocletian'ın reformları sayesinde AD 284 yılında son bulmuştur.

3.Yüzyıl krizinin temel sebebi askeri anarşi ve imperial anarşi olarak kayıtlara geçse de kök nedenleri olarak 3. Yüzyıldaki sıcaklık ve yağışlardaki düşüş sebebiyle fakirleşmeye dayalı ayaklanmalar, barbar istilalarının artması, göç dalgaları ve iktidar kavgaları gösterilmektedir.

Diocletian sınır güvenliğini sağlayarak imparatorluğu batıda ve doğuda ikiye bölerek toplamda 4 dengeli parçaya bölerek ve her parçaya birer imparator atayarak 'Tetrarşi' reformunu gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda bu reform başlığının altında devlet, sosyoloji, ordu ve ekonomi başlıklarını içeren birçok reform yapılarak Roma İmparatorluğu tekrar dizayn edilmiştir. Tetrarşi yönetimi 285-324 yılları arasında 6 dönem devam etmiştir ve bu dönemin hükümdarları bu dönemden sonra da hükümdarlıklarına devam etmişlerdir.

Soru 4: Yapılan reformlar hükümdarlıkların sonlanma şekillerini nasıl etkilemiştir?

Figür (4): İki Çağa Göre Gerçekleşen Tahttan İndirme Şeklinin Toplam Sayıya Oranı – Tahtta İndirilme Şekli

Bulgular (4): Reformlar sonrasında hükümdarların suikast ile öldürölme oranlarında dramatik bir düşüş ve doğal yollardan ölüm oranlarında ise artış gözlemlenmiştir. Bu değişimin en büyük sebebi ülkenin dörde bölünmesi ile mücadele edilebilecek taht sayısının arzının arttırılması olarak yorumlanabilir. Ayrıca dengeli olarak sağlanan güçler ayrılığının da istikrarı arttırdığı ve dağılmak üzere olan bir imparatorluğun ömrünü 100 yıl daha arttırdığı söylenebilir.

5. SONUÇ

Roma İmparatorluğu kalıtsal monarşiyi benimsemiş ve yöneticilerini her zaman politik gücü en yüksek olan ailelerden seçmiştir. İmparatorluğun politik geçiş dönemlerinde güç mücadeleleri yüzünden kısa tahtta kalma süreleri yaşanmıştır. 3. yüzyılda ise bu mücadeleler kronik hale gelmiş ve imparatorluk yıkılmanın eşiğine gelmiştir. İmparator Diocletian'un vizyoner reformları sayesinde, kronik hale gelen sorunların çoğu çözülmüş ve geri kalan 100 yıllık dönemde iç karışıkların önüne kısmen geçilmiştir. Fakat, bu reformları iki ucu keskin kılıç olarak düşünebiliriz, çünkü reformlar sonucu 4 eşit güce sahip eyalete bölünen imparatorluk MS 395 yılında doğu ve batı olarak temelli bölünmüştür ve Roma İmparatorluğu yıkılmıştır.

Kullanılan Görsel Kanallar (1):

X-pozisyon: Tahta Çıkış Yöntemleri – Kategorik

Y-pozisyon: Tahtta Kalma Süresi - Numerik

Kullanılan Görsel Kanallar (2):

X-Pozisyon: Tahtta Kalma Süresi – Nümerik

Y-Pozisyon: İmparator İsimleri - Kategorik

Renk: Aile İsimleri - Kategorik

Kullanılan Görsel Kanallar (3):

X- Pozisyon: Olay Gerçekleşme Sayısı - Nümerik

Y-Pozisyon: Aile İsimleri ve Zaman Aralıkları - Kategorik

Renk: Olay Tipi - Kategorik

Kullanılan Görsel Kanallar (4)

X- Pozisyon: Olay Adedi – Nümerik

Y-Pozisyon: Tahttan İnme Şekli - Kategorik

